

Народивсь я в Україні і гордий, що саме вона дала змогу стати хоч маленькою, але буквою на славетних її сторінках. Працюючи над генеалогічним родинним деревом, відчував, як гілка за гілкою Гончаренки, Омеляненки, Сілакови, Бардакови, Криворучки, Прівалови., переплітаючи свої долі коханням, любов'ю, спільним духом, теплом, світлом, відчиненими вікнами й запашиим родинним хлібом-затишком, вимальовували безкінечні арабески мого сьогоднішнього Я, а разом із тим і багатотомний літопис людяності, щедрості, милосердя, розуміння, відданості, гостинності, жертвовності й краси великої слов'янської душі. Воістину, мій рід – це витoki моєї нації, багатомовної, пісенної, творчої, працюовитої й вірної своїм першоджерелам. І тому пишаюся своїм українським народом, що у вирі лихоліть зміг викарбувати єдиний закон вічності «Тому роду нема переводу, у якому брати милують згоду» й зберегти не тільки поняття, а й суть і міць родинних зв'язків і традицій.

І я переконаний у тому, що завжди актуально підтримувати міцний зв'язок зі своїм корінням.

Час біжить невинно: одне покоління змінює інше, тому не маємо права забувати свого родоводу. Усі ми смертні – лише рід безсмертний. Народна мудрість стверджує: «Без сім'ї нема щастя на землі». А справжня родина – це згуртована, члени якої шанують один одного, де панує священний обов'язок батьків – виховання дітей, перетворення їх на зрілих, гідних доброго роду, готових до складного шляху, під назвою Життя.

Моєму роду завжди був притаманний український споконвічний ідеал: повага до старших, релігійність, теплі взаємини батьків і дітей, увага до виховання, наявність чітких переконань і принципів у батьків. І відчуваю, як кожен із нас докладает зусиль, аби не всохло родинне дерево, бо ж «без роду нема й народу».

Мабуть, багатьом сімейним спільнотам властива певна релігія, міфологізація, символіка. А нашим «іконостасом» є родинний літопис, до складу якого входять і сімейний альбом зі світлинами, і різні пам'ятні речі, і листи, та передусім записи зі спогадів моїх близьких.

Я, як свідомий член сучасного українського суспільства, з повагою ставлюся до власних сімейних традицій і свого роду, що беруть коріння з давнини. Якщо ж це

коріння буде хитким і гнилим, то й крона майбутнього дерева життя не розів'ється широко й зелено, а нація буде приречена на занепад і забуття. Тому багато уваги необхідно приділяти підтримці добрих родинних стосунків, пам'яті про минулі покоління й піклуванню про нащадків, інакше, за висловом героя роману Юрія Яновського «Вершники», і «рід впаде», проте і «держава не стоятиме».

Мені подобається гортати сторінки сімейного фотоальбому й дивитися, якими були вони, мої родичі, двадцять, тридцять, п'ятдесят років тому.

Пишаюся тим, що його відкриває світлина з моїми прапрадідом Іваном Свиридоновичем, прадідом Анатолієм Івановичем та дядьком Вадимом (з яким я зараз товаришую), коли той ще був маленьким хлопчиськом-бешкетником. Удивляюся в обличчя своїх предків і розумію, що це теж я, тільки в інших історіях, долях третього-четвертого коліна.

У фотоальбомі є різні світлини... І жіночу лінію розпочинає образ милого дитяти, моєї прабабусі Клави, – семирічної круглолицької дівчинки з кучерявим, старанно вкладеним волоссям і з мереживним комірцем... Охайна, прикрашена, із допитливим розумним поглядом. А в родині таких діточок було тринадцять!

А на цій світлині очі ті ж, та це вже не кумедне дівчисько, а дівчина зі стійкими життєвими поглядами (фото 1944 року), якій личить біла ажурна вовняна хустка (дуже холодно, мороз до -67° , бо місто Канськ Красноярського краю). Це від неї, сибірячки, у нашій родині залишилася традиція всім разом ліпити пельмені й пити чай з різноманітними травами...

А тут вона вже господиня й берегиня, дружина (чоловік Анатолій) і матуся трьох діточок-грибочків, які радісно посміхаються, а більш за всіх – мій дід, мабуть, тому що наймолодший!..

...Особливі й армійські світлини моїх рідних дідів Юрія й Анатолія. Один проходив строкову службу рік, бо призивався вже по закінченню вищого навчального закладу, і віддавав борг Вітчизні у військах зв'язку. А другий служив два роки й вступив до інституту вже після лав армії, відбував її в танкових військах аж у Хабаровському краї (добирався до місця призначення десять днів поїздом!). Узагалі, мені здається, що найяскравіші спогади в дідуся Толі про службу. «Було важко, але вона загартувала мене на все життя», – пригадує він. Недарма ж був командиром танку й відмінником бойової й політичної підготовки. Варто мені зараз спізнитися або трохи неохайно вдягтися, чи не дуже старанно виконати доручену справу – то вже задалегідь знаю дідусеві слова: «Ні, ось в армії я такого не допустив би!» І відразу виправляюся, бо не хочу підводити такого родича – це нижче за мою гідність.

А двоюрідний дід Віктор три роки проходив службу в прикордонних військах у місті Нахичевань, що на кордоні з Іраном, і повернувся додому з двома нагородами й безліччю спогадів про екзотичні місцини далекого Азербайджану. Із фото на мене дивиться уважний і пильний командир – перетнути кордон у ворога не було шансів. Двоюрідний дядько Вадим, його син, пішов дорогою батька.

Далі розміщені більш сучасні світлини, і серед них ще одне фото дядька Вадима з його останнього шкільного свята: малесенький дзвіночок із бантиком на лацкані піджака, квіти, щира посмішка й попереду – доросле життя. Може, і в мене буде так само за два місяці. Ось так швидко пробігли шкільні роки!..

...Школа й мене підготувала до дорослого життя, дала значний запас знань, навчила розуміти й підтримувати друзів. Турніри, олімпіади, конкурси – перемоги, визнання, призові місця, а іноді й розчарування, і самокритика, й усвідомлення копіткої попередньої праці. Запорукою успіху були чудові викладачі, моя наполегливість та Інтернет – сучасне джерело інформації. Звісно, новий час потребує нових знань і вмінь використовувати будь-які гаджети. Важко уявити, як мої батьки обходилися без них. Але вони також навчалися, відвідували театри й музеї, улітку оздоровлювались у шкільних таборах праці й відпочинку та піонерських таборах, цікаво й корисно проводячи досуг.

Моя мама майже кожного літа відпочивала в піонерському таборі «Супутник» на берегах річки Сіверський Донець у сосновому лісі. Вона й досі з приємністю згадує зустрічі світанку, пісні навколо піонерського вогнища...

Однак основну частину інформації про свій рід я почув зі спогадів близьких. Події, що відбувалися в державі, не могли оминати і моєї сім'ї.

Дороги Другої Світової війни були залиті слізьми й кров'ю, але моїй родині пощастило – усі прадіди залишилися живими. На підставі постанови уряду заводи, на яких вони працювали, були евакуйованими разом із людьми, устаткуванням, матеріалами та продукцією на Урал. Олексій Дмитрович потрапив із філіалом Харківського заводу ім. В.О. Малишева до Челябінська, а Василь Юхимович – у Нижній Тагіл, де наполегливо працювали в тилу заради Перемоги, зміцнюючи обороноздатність країни. А Анатолій Іванович та Леонід Карпович воювали за рідну землю з загарбником.

Прадід Анатолій Іванович обіймав посаду помічника з технічної частини роти у званні майора транспортних військ. У 1942 році їх мали перекинути з глибокого тилу під Сталінград, що на практиці означало вірну смерть, проте в останню мить за особистим наказом Сталіна бійців відправили підвозити провіант. Ця несподіванка фактично врятувала дідові життя.

З фронту він повернувся до рідної оселі з нагородами за бездоганну службу, які зберігаються в родині його дітей. Ці відзнаки стали священною реліквією нашого роду. Насамперед це почесні медалі «За бойові заслуги», «За Перемогу над Німеччиною» та інші шість, присвячені річницям Перемоги.

Прадід Леонід Карпович під час війни був лейтенантом у моторизованій штурмовій інженерно-саперній бригаді, яка забезпечувала переправи військ, знешкоджувала міни й підривала укріплення, відновлювала мости, дороги, будувала переправи, прокладала об'їзні шляхи. Та Леонід Карпович на фронті отримав не лише безліч медалей й орденів, а й знайшов... справжнє кохання. Як же важко було йому, чесному, відданому своїй сім'ї й роду, умістити в серці два високих почуття, що рвалися білими крилами в різні боки... Так, прадід був уже одруженим... І коли війна закінчилася, то повернувся додому, до сім'ї, а згодом народився й син. А його воєнне кохання, смілива й відважна Тетяна, колишній сапер, також повернулася додому, вийшла заміж, народила доньку. Минули десятиліття, їхні діти повиростали, створили власні сім'ї, народилися внуки. І так склалося, що й Леонід, і Тетяна поховали своїх других половинок. А коли випадково зустрілися на зборах однополчан-ветеранів, то виявилось, що давно запалений вогник кохання не згас у їхніх серцях. Тетяна Василівна, бойова подруга прадіда, переїхала з Росії до нього в Україну. І жили вони душа в душу, аж доки прадідусь не залишив кохану у віці вісімдесяти дев'яти років. Тоді тільки й повернулася вона до дочки й онуків. Ця історія для мене – узірець долі, яку не

обійдеш і не об'їдеш, її просто треба гідно, по-людськи прийняти такою, якою суджено Богом...

Знаю, що загинув на фронті мій прапрадід Георгій Йосифович, дід моєї бабусі Лариси. Коли розпочалася війна (йому було вже за сорок), він негайно записався добровольцем на фронт. Моя прабабуся Ліда, його єдина дочка, ледве поспіла на перон вокзалу, щоб попрощатися з любим батьком. Той наспіх вискочив з вагону й купив їй пляшку з ситром, смак якого пам'ятала все життя, і сказав, щоб вони з матір'ю чекали на нього, бо обов'язково повернеться. І вони чекали... Спочатку від прапрадіда надходили листи, а потім – тиша... Одного дня листоноша приніс трагічну звістку: Георгій зник безвісти. Але й після цього рідні чекали, як і багато жінок, і не хотіли вірити в те, що їх чоловік, батько, уже ніколи не повернеться додому, вони не побачать його очей... Наприкінці 70-х років моя бабуся отримала повідомлення від розшукового загону юних слідопитів з міста Махачкалі про те, що знайдена могила невідомих солдатів, у якій, за документами, був похований її батько. Жінка, звичайно, одразу побувала на цвинтарі й дізналася, що Георгій Йосипович із запеклими боями пройшов відстань від України до Дагестану рядовим. Був поранений і помер у госпіталі від запалення легенів уже наприкінці війни 1944 року. Любов дружини та доньки врятувала його від ворожої кулі, а підступна хвороба виявилася роковою. Цей факт ще раз наводить мене на думку, що я не дарма бачу себе в майбутньому лікарем, бо хочу зберігати життя людей у складних умовах.

Війна закінчилася, настали мирні часи; дідусі й бабусі, батько й мати закінчили вищі навчальні заклади...

Батько, мати, бабуся Ліда, дід Юрій (кандидат фармацевтичних наук) здобули фармацевтичну освіту, отримавши професії провізорів. Бабуся Лариса працювала інженером-технологом громадського харчування.

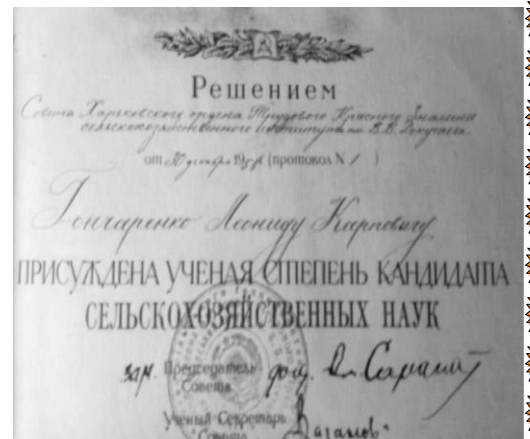
Дід Анатолій після армії став будівельником, під керівництвом якого були здані до експлуатації дитячі садки, школи, промислові об'єкти, відремонтовані житлові будинки та вокзал Південної залізниці. Його праця відзначена свідоцтвами та почесними грамотами за досягнення високих показників у праці.

Які цікаві професії мали мої рідні – не можу їх оминати.

Після війни прадід Анатолій Іванович отримав посаду начальника ДАІ в місті Балаклея на Харківщині, заслужено користувався пошаною мешканців. Його праця була відзначена медалями за бездоганну службу у МВС. Крім того, був автоаматором, міг полагодити будь-що, а власне авто зібрав по гвинтиках.

Серед представників мого працюючого роду були також і такі професії, як викладач-науковець, бухгалтер, енергетик, майстер кінопрокату. Хтось із моїх родичів працював у сільськогосподарській сфері на плідній землі Слобожанщини. Зустрічались і дуже рідкісні фахи.

Прадід Леонід після війни захистив наукову роботу й став кандидатом сільськогосподарських наук, деякий час очолював шовкопрядну станцію в м. Мерефа, що на Харківщині. Це була кропітка праця, оскільки вирощувати й доглядати кокони в нових умовах було нелегкою задачею. Але під

його керівництвом шовкопрядна галузь промисловості здобула нові переваги й здобутки.

Найбільшу увагу хочу приділити своєму прадідові Василю Юхимовичу. Його життєвий шлях був вражаючим. Василь ще в дитинстві відрізнявся неабияким талантом до наук. Навіть до школи пішов відразу до другого класу. Потім його

прийняли на завод учнем слюсаря й відправили до Донецького політехнічного інституту, який той закінчив із відзнакою. Коли розпочалася війна, прадіда евакуювали разом із заводом на Урал. Тут Василь Юхимович на новоствореному підприємстві спочатку був інженером, пізніше – головним інженером, а потім – директором. Обирався депутатом Верховної Ради СРСР, був головою міської Ради депутатів, став директором заводу коксохімії. Захистив 1960 року кандидатську дисертацію. Направлений до Свердловська керувати НДІ. Через кілька років переїхав до Харкова. Тут 1965 року стає доктором наук, заслуженим діячем наук України. Популярність Василю Юхимовичу принесли дослідження в області переробки сирого бензолу, кам'яновугільної смоли та її фракцій, а також знешкодження стічних вод коксохімічних підприємств. Дід став автором понад ста шістдесяти наукових праць, у тому числі чотирьох монографій. Ним отримано шістдесят авторських свідоцтв. Під керівництвом мого діда багато молодих учених захистили кандидатські дисертації.

За його книгами й досі навчаються студенти вищих навчальних закладів. Василь Юхимович нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора і «Знаком Пошани».

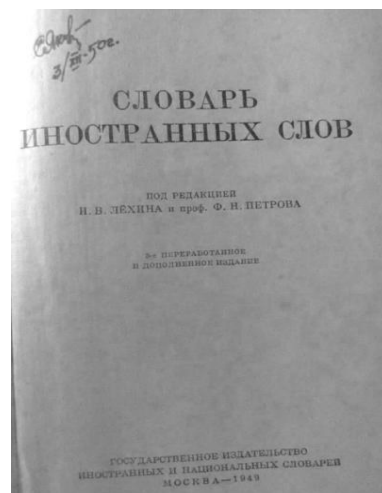
Звісно, гарної роботи немає без доброго дозвілля. У вільний час кожен віддавався своєму захопленню, знаходив заняття для душі, яке приносило радість, гордість за досягнуте. Були різні хобі: співи, гра на баяні, вишивання, волейбол, футбол, ігри в теніс та шахи. А також мріяли... Мій батько завжди хотів стрибнути з парашутом, і він встиг здійснити задумане. Це сталося в місті Кременчук 2001 року.

За спогадами батька, спочатку були медкомісії, інструктажі, нарешті, одягли парашути. А далі – літак і сам стрибок... Пішов! М'який, але різкий удар висхідного потоку закрутив у вільному падінні. Воно триває три секунди – і в цей момент треба згрупуватися й почати відлік.

Далі з усієї сили висмикується кільце, і ще через дві секунди відчуваєш м'який поштовх – це означає, що парашут розкрився. У цей момент падіння значно сповільнюється. Далі летиш три хвилини й... насолоджуєшся! Перше, що вражає з моменту відкриття парашута, – абсолютна тиша... Саме в цей час відчуваєш найприємніше, заради чого, власне, і стрибаєш!

Але в спадок нашій родині дісталися не лише спогади, а й речі, якими ми досі користуємося. Ці, за висловом моєї мами, «артефакти» прислужуються нам і зараз. Наприклад, я часто зазираю до словничка іноземних слів 1949 року, який перейшов мені у спадок від прадіда Олексія. Хоча й сучасний у нас, звісно, є, але цей допомагає мені сьогодні відчути колорит епохи мого діда.

А у свята наша бабуся запрошує всіх до родинного столу, пригощає стравами, приготованими за рецептами своєї матері. Подаються вони на тарілках дев'ятнадцятого сторіччя, що переходили в спадок як придане.

У моєму роді перепліталися різні мови й національності, і його історія насичена різноманітними подіями, як цікавими, так і сумними.

Я переконаний, що мій рід збагатив культурну й соціальну скарбницю українського народу. Мудрість і духовні настанови предків стали моральним ідеалом подальшого життя для нащадків.

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Міський конкурс учнівських творчо-пошукових робіт
«Мій родовід»

Номінація: «Мій родовід: від витоків до
сучасності»

УСІ, ХТО В ІМЕНІ МОЇМ ОЗВУТЬСЯ...

Робота учасника
міського конкурсу учнівських
творчо-пошукових робіт
«Мій родовід»
Гончаренка Ігоря Андрійовича,
учня 11-Б класу
Харківської гімназії №46
ім. М. В. Ломоносова
Харківської міської ради
Харківської області

Харків - 2017